

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 marca 2011 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych
oraz niektórych innych ustaw**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 25 lutego 2011 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 1, w art. 157¹:
 - a) w § 1 skreśla się wyrazy "i wymaga wypełnienia formularza umowy zawartego w tym systemie",
 - b) § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Zawarcie umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy wymaga wypełnienia formularza umowy zawartego w systemie teleinformatycznym i opatrzenia umowy podpisem elektronicznym.",
 - c) po § 2 dodaje się § ... w brzmieniu:

"§ Umowa, o której mowa w § 1, zawarta jest po wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego wszystkich danych koniecznych do jej zawarcia i z chwilą opatrzenia ich podpisem elektronicznym.";

- 2) w art. 1 w pkt 1, w art. 157¹ w § 3:
 - a) w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy "i wymaga formy aktu notarialnego",
 - b) skreśla się zdanie drugie;

3) w art. 1 w pkt 1, w art. 157¹ dodaje się § 5 w brzmieniu:

"§ 5. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym, sposób korzystania z systemu teleinformatycznego i podejmowania w nim czynności związanych z zawiązaniem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy oraz wymagania dotyczące podpisu elektronicznego osób zawierających umowę takiej spółki oraz osób podpisujących listę wspólników i oświadczenie o wniesieniu wkładów na pokrycie kapitału zakładowego (dane umożliwiające weryfikowanie tożsamości), mając na względzie ułatwienie zakładania spółek, potrzebę zapewnienia sprawności postępowania oraz ochrony bezpieczeństwa i pewności obrotu gospodarczego, a także zabezpieczenia danych zgromadzonych w systemie, w tym danych osobowych.";

4) w art. 1 w pkt 2:

a) w zdaniu wstępnym po wyrazach "§ 1¹" dodaje się wyrazy "i 1²",

b) w § 1¹ skreśla się zdanie drugie,

c) dodaje się § 1² w brzmieniu:

"§ 1². Podwyższenie kapitału zakładowego dokonywane po wpisie do rejestru spółki, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy, może być pokryte wkładami pieniężnymi lub niepieniężnymi.";

5) w art. 2 w pkt 1 w lit. a, w § 3a wyrazy "powinien być opatrzony podpisem elektronicznym" zastępuje się wyrazami "może być także opatrzony innym podpisem elektronicznym, który spełnia wymagania dotyczące podpisu elektronicznego osób zawierających umowę takiej spółki";

6) w art. 2 w pkt 1:

a) w lit. a:

- w zdaniu wstępnym wyrazy "§ 3a i 3b" zastępuje się wyrazami "§ 3¹ i 3²" oraz § 3a i 3b oznacza się odpowiednio jako § 3¹ i 3²,

- w dotychczasowym § 3b wyrazy "§ 3a" zastępuje się wyrazami "§ 3¹",

b) w lit. b, w § 4 wyraz "3a" zastępuje się wyrazem "3¹";

- 7) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
"2) w art. 694⁴ po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:
"§ 2¹. Dokumenty, o których mowa w § 1, dotyczące spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, o której mowa w art. 694³ § 3¹, składane drogą elektroniczną, mogą być także opatrzone innym podpisem elektronicznym, który spełnia wymagania dotyczące podpisu elektronicznego osób zawierających umowę takiej spółki."";
- 8) w art. 3 skreśla się pkt 2;
- 9) w art. 3 w pkt 3:
a) w lit. a, w ust. 2b po wyrazach "innym podpisem elektronicznym" dodaje się wyrazy
", który spełnia wymagania dotyczące podpisu elektronicznego osób zawierających umowę takiej spółki",
b) w lit. c, ust. 7 otrzymuje brzmienie:
"7. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb złożenia wniosku o wpis do Rejestru spółki, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 6, mając na względzie ułatwienie rejestracji spółek, potrzebę zapewnienia sprawności postępowania, a także zabezpieczenia danych zgromadzonych w systemie, w tym danych osobowych."

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Na posiedzeniu w dniu 17 marca 2011 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw i uchwalił do niej 9 poprawek.

Z uzasadnienia do projektu ustawy można wnosić, iż umowa spółki z o.o. zostanie zawarta skutecznie z chwilą wprowadzenia do systemu teleinformatycznego wszystkich danych koniecznych do zawarcia umowy i po opatrzeniu ich podpisem elektronicznym (wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego niezbędnych danych identyfikujących zakładających spółkę). Oznacza to, iż do momentu, aż wszystkie niezbędne dane nie zostaną do systemu wprowadzone nie ma mowy o zawarciu umowy (proces zakładania nie zakończy się sukcesem). Mając to na względzie trudno mówić o ważnej albo nieważnej umowie w związku z jej podpisaniem albo niepodpisaniem. W przypadku umowy zawieranej przy wykorzystaniu wzorca niezłożenie podpisu elektronicznego będzie miało skutek taki, że umowa nie zostanie w ogóle zawarta. Skorzystanie z wzorca umowy w celu zawarcia umowy spółki w inny sposób niż wypełnienie formularza i jego podpisanie oznaczało będzie konieczność zastosowania przy zawieraniu spółki przepisów Kodeksu spółek handlowych dotyczących tradycyjnego sposobu zawierania takiej spółki, w tym przepisów o formie umowy. W związku z tym, Senat przyjął **poprawkę nr 1**, której istotą jest ujęcie w art. 157¹ § 2 strony "technicznej" zawierania umowy spółki przy wykorzystaniu wzorca (wymaga to również modyfikacji § 1 tego artykułu). Ponadto dążąc do zapewnienia jednoznaczności regulacji kodeksowej proponuje się dodanie tą poprawką przepisu przesądzającego o tym, od którego momentu mamy do czynienia ze skutecznie zawartą umową spółki.

Zgodnie ze zdaniem pierwszym dodawanego art. 157¹ § 3 pierwszej i kolejnych zmian umowy spółki zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy dokonywać się będzie w formie aktu notarialnego. Stanowi to odstępstwo od zasady przyjętej w odniesieniu do spółek z o.o. zawieranych w tradycyjny sposób. Zgodnie bowiem z art. 255 § 3 Kodeksu spółek handlowych uchwałę wspólników w sprawie zmiany umowy zamieszcza się w protokole sporządzonym przez notariusza. Postawienie warunku, iż każda zmiana umowy spółki zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy ma następować w formie aktu notarialnego, z jednej strony w sposób nieuzasadniony różnicuje sytuację spółek powstałych w uproszczony sposób i spółek, które zostały utworzone w sposób tradycyjny, z drugiej zaś, jak wskazuje prof. A. Kidyba, może w przyszłości rodzić problemy praktyczne. Zgodnie z art. 92 § 1 pkt 7 ustawy z 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie akt notarialny musi być odczytany, przyjęty i

podpisany przez strony. "W związku z tym, aby wypełnić wymogi formalne, notariusz musiałby albo udawać się z kurendą do każdej z osób uprawnionych do głosowania poza zgromadzeniem wspólników, albo odbierać od każdej z osób głos oddany na piśmie i następnie na tej podstawie sporządzić protokół, co z kolei wymagałoby obecności wszystkich głosujących przy odczytywaniu i podpisywaniu protokołu"¹. W przeciwnym razie nie będzie spełniony warunek formy aktu notarialnego. W związku z tym, Senat uznał za właściwe stosowanie art. 255 również przy zmianie umowy spółki zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy. Ponadto mając na uwadze, iż sporządzenie tekstu jednolitego jest czynnością techniczną niemającą wartości normatywnej (niekreującą nowej sytuacji prawnej), która polega na "nałożeniu" zmian na tekst pierwotny (z nadaniem mu waloru pierwotności), niezasadny jest zdaniem Senatu przepis sformułowany w zdaniu drugim dodawanego art. 157¹ § 3. Proponuje się więc skreślenie tego przepisu i przyjęcie, iż w zakresie tekstu jednolitego umowy spółki z o.o. znajdzie zastosowanie przepis art. 9 ust. 4 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym w brzmieniu dotychczasowym, w myśl którego do tekstu jednolitego nie stosuje się przepisów o formie czynności prawnych (**poprawki nr 2 i 8**).

W **poprawkach nr 3 i 9** Senat proponuje modyfikację przepisu upoważniającego zawartego w dodawanym do ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym art. 19 ust. 7 i w konsekwencji dodanie do Kodeksu spółek handlowych brakujących przepisów upoważniających. Rozporządzenie jest aktem wykonawczym do ustawy (aktem o charakterze wtórnym). Powiązane ono musi być z ustawą nie tylko kompetencyjnie, ale także funkcjonalnie. Oznacza to, iż rozporządzenie wydaje się w celu wykonania ustawy delegującej kompetencję do jego wydania. Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej oraz poglądami doktryny, niedopuszczalne jest formułowanie przepisów upoważniających do wykonania określonej ustawy w innym akcie normatywnym (innej ustawie). W analizowanym przypadku przepisy wykonawcze do Kodeksu spółek handlowych sformułowane zostaną w rozporządzeniu do ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Dotyczy to m.in. wymagań dotyczących podpisu elektronicznego, czy też zasad korzystania z systemu teleinformatycznego i podejmowania w tym systemie czynności związanych z zawiązaniem spółki (uregulowanie tych kwestii w rozporządzeniu do ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, mimo że przewidziane w projekcie rozporządzenia dołączonym do projektu ustawy, będzie niedopuszczalne ponieważ wykracza poza zakres delegacji

¹ A. Kidyba, Komentarz bieżący do art.255 kodeksu spółek handlowych, LEX/el. 2011.

ustawowej zawartej w dodawanym do wspomnianej ustawy art. 19 ust. 7). Należy przy tym zwrócić uwagę, iż ustawodawca formułując przepisy upoważniające postępuje niekonsekwentnie, wzorzec umowy określony zostanie bowiem w Kodeksie spółek handlowych. Adresat tym samym zostanie zmuszony do "poszukiwania" właściwych przepisów wykonawczych do Kodeksu w całym systemie prawnym. Instrumentarium prawne niezbędne do stosowania Kodeksu będzie bowiem zawarte w akcie wykonawczym do innej ustawy. Stoi to w sprzeczności z nakazem zapewnienia komunikatywności systemu prawnego w aspekcie wyszukiwawczym. Mając powyższe na względzie Senat uznał, że przepisy wykonawcze związane z zawieraniem umowy z wykorzystaniem wzorca powinny być wydane na podstawie upoważnienia zawartego w Kodeksie, natomiast przepisy wykonawcze związane z rejestrowaniem spółki w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Mając na względzie zasady techniki dotyczące konstruowania jednostek redakcyjnych w akcie normatywnym (§ 55 ust. 3 i 4 Zasad techniki prawodawczej) oraz czytelność dodawanych przepisów, należy w opinii Izby, zdanie drugie art. 158 § 1¹ wyłączyć do odrębnego ustępu. Zdanie to dotyczy bowiem innej sytuacji niż ta, o której mowa w zdaniach pierwszym i trzecim (pokrycie kapitału zakładowego nowo tworzonej spółki). W wyłączanym do osobnej jednostki redakcyjnej zdaniu jest mowa o pokrywaniu podwyższenia kapitału zakładowego dokonanego po wpisie spółki do rejestru (**poprawka nr 4**).

Dodawany do Kodeksu postępowania cywilnego art. 694³ § 3a przewiduje wyjątek od zasady, iż wnioski w postępowaniu rejestrowym składane do sądu rejestrowego drogą elektroniczną muszą być opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym. Przyjęto, iż wniosek złożony drogą elektroniczną o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki z o.o., której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnianego w systemie teleinformatycznym **powinien być** opatrzony podpisem elektronicznym. Redakcja tego przepisu nie została skorelowana z analogiczną zmianą dokonywaną w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym, w której mówi się iż wnioski takie **mogą być** także opatrzone innym podpisem elektronicznym. Powtarzanie w dwóch aktach normatywnych identycznych norm (przepisów, w których te normy są zakodowane) jest niezgodne z zasadami techniki prawodawczej (§ 4 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej) i nie powinno mieć miejsca. Niemniej skoro ustawodawca zdecydował się powtórzyć tę samą normę w dwóch różnych aktach prawnych powinien to zrobić dokładnie, tak aby wyeliminować ewentualne wątpliwości interpretacyjne w praktyce. W analizowanym przypadku pojawić się może pytanie, dlaczego w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym wyraźnie dopuszcza się bezpieczny podpis elektroniczny, a w Kodeksie postępowania

cywilnego nie (należy to dopiero wyinterpretować). Mając powyższe na względzie przyjęto **poprawkę nr 5**.

Dodając nowe przepisy do Kodeksu postępowania cywilnego ustawodawca oznacza je zazwyczaj stosując indeks górny. W rozpatrzonej ustawie posłużono się natomiast tzw. techniką literową. Dążąc do ujednoczenia sposobu oznaczania jednostek redakcyjnych w Kodeksie Senat uznał za właściwe zastosowanie takiej techniki, z której przy okazji nowelizacji Kodeksu korzystano częściej (**poprawka nr 6**).

W związku z dodawanym do Kodeksu postępowania cywilnego art. 694⁴ § 4 nasuwało się pytanie, co ustawodawca rozumie przez "dokumenty dotyczące utworzenia spółki, o której mowa w art. 694³ § 3a, i złożenia wniosku o jej wpis" do Rejestru. Uznano, iż oznacza to dokumenty, o których mowa w art. 694⁴ § 1 Kodeksu i związku z tym przyjęto **poprawkę nr 7**. Poprawka ta uwzględnia również zasady techniki prawodawczej dotyczące formułowania wyjątków od przepisów merytorycznych szczegółowych (§ 23 ust. 3 Zasad techniki prawodawczej).